

העולם. חומר זה מגורד מהעצים כשבו מעורבים גם החרקים עצמם ועובר תהליך בישול סינון ועירוב בחומר אלכוהולי

דין איסור שנפסל לאכילה

7. שבלי הלקט דין הקיבה סימן ל"ד

מתוך 'קובץ שיטות קמאי מסכת חולין דף קטז עמוד ב' אמר לן רבי, מה שעושים שמולחין עור הקיבה ומיבשין אותו, ואחר כך ממלאין אותו חלב, מותר. שאעפ"י שמולחין הקיבה, לא אמרינן מלוח הרי הוא כרותח, וכי נותן בו חלב לא הוי בשר בחלב, משום דכיון דנתייבש העור לא הוי אלא כעץ בעלמא, ואין בו שוב לחלוותי בשר.

והא דתנן, אין מעמידין בעור קיבת נבלה, היינו טעמא, דגויים אוכלי נבלות הם. ואין מייבשין עור הקיבה, אלא ממלאין אותו חלב.

אבל עור של שחוטת שאינה של נבלה, שמיבשין אותה מיד מותר. וכל שכן, שמותר ליתן הקיבה בעור דהוי פירשא בעלמא.

אף על פי כן במקום הזה מחמירין ואין עושין אלא או בבגד או בקלף ולא בעור של קיבה כלל.

ועור הקיבה שמלחו ויבש הרבה הוי כעץ בעלמא, ויכולין לתת לתוך הקיבה חלב, וכל שכן קיבה דהוי פירשה בעלמא, אף על גב דאותו עור יבש שהוא יבש כל כך מעמיד הגבינה ואף על פי כן חשבינן ליה כעץ בעלמא.

8. שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן פז סעיף י

עור הקיבה, לפעמים מולחים אותו ומייבשין אותו, ונעשה כעץ, וממלאים אותו חלב, מותר; דמאחר שנתייבש הוי כעץ בעלמא, ואין בו לחלוותי בשר (ב"י בשם שבולי לקט).

ביטול איסור שנעשה לשם חזותא

9. שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקיג סעיף ג

ביצה שנולדה ביום טוב שנתבשלה בשוגג עם בשר ותבשיל, אם יש ס' כנגדו הכל מותר חוץ מן הביצה; אבל אם לבנו בו התבשיל וכיוצא בזה, מידי דלחזותא וטעמא עביד, לא בטיל.

10. משנה ברורה סימן תקיג ס"ק ט - י

(ט) מידי דלחזותא וטעמא וכו' - המ"א מפרש דבעינן דוקא תרוייהו חזותא וטעמא אבל בש"ך ביו"ד סי' ק"ב סק"ה וכן בביאור הגר"א שם מפרשים דהכונה לחזותא או לטעמא:

(י) לא בטיל - דנחשב עי"ז כמין במינו לא בטיל בדבר שיש לו מתירין:

11. באור הגר"א יורה דעה סימן קב ס"ק ו

(ו) ועבא"ח כו'. שם ס"ג מידי דלחזותא כו' ר"ל כל שבא לתקן בין לחזותא או לטעמא הוי כמין במינו. אבל משום חזותא בלא דשיל"מ אין אוסר

זה וזה גורם

12. שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן פז סעיף יא

דווקא שלא היה שם מעמיד אחר, רק האסור, אבל אם היה שם ג"כ מעמיד היתר, הוי זה וזה גורם, ומותר אם איכא ס' נגד האסור (ממשמעות המרדכי).

תוספי מאכל מאיסורים פגומים

1. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כט עמוד ב

משנה... אמר ר' יהודה: שאל ר' ישמעאל את רבי יהושע כשהיו מהלכין בדרך, אמר לו: מפני מה אסרו גבינות עובדי כוכבים? אמר לו: מפני שמעמידין אותה בקיבה של נבילה. אמר לו: והלא קיבת עולה חמורה מקיבת נבילה, אמרו כהן שדעתו יפה שורפה חיה, ולא הודו לו, אבל אמרו: אין נהנין ולא מועלין! אמר לו: מפני שמעמידין אות' בקיבת עגלי עבודת כוכבים

2. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קט עמוד ב

כחל שבשלו בחלבו - מותר, קבה שבשלה בחלבה - אסור, ומה הפרש בין זה לזה - זה כנוס במעיו, וזה אין כנוס במעיו. זה כנוס במעיו - ומשילא מדדי הנהמה חלב. הוא וכחל אינו כנוס במעיו שלא ילא מדדי הנהמה בחייה ולא נאסף חלב מונבלע כצפץ הוא ולא נא לכלל חלב.

3. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קטז עמוד א

מתני'. קבת עובד כוכבים ושל נבלה - הרי זו אסורה. המעמיד בעור של קבה כשרה - אם יש בנותן טעם הרי זו אסורה. כשרה שינקת מן הטרפה - קבתה אסורה, טרפה שינקת מן הכשרה - קבתה מותרת, מפני שכנוס במעיה.

4. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קטז עמוד ב

לא קשיא, כאן - קודם חזרה, כאן - לאחר חזרה, ומשנה לא זזה ממקומה.... והלכתא: אין מעמידין בעור קבת נבלה, אבל מעמידין בקבת נבלה ובקבת שחיתת עובד כוכבים, (ובקבת כשרה שינקת מן הטרפה), וכ"ש בקבת טרפה שינקת מן הכשרה, מ"ט - חלב המכוסס בה, פירשא בעלמא הו"א).

5. סיכום השיטות

ר"ת	רש"י, ר"ן	רמב"ם, רי"ף	ר"ת
	רש"ל	שו"ע סתם	רמ"א
גדר הקבה	ככנוס בכלי	כטינופת	צלול כנוס קרוש טינופת
בא מהטריפה	אסור	מותר	מותר בקרוש
מלח העור בקיבה	אסור - בב"ח	מותר	מותר בקרוש
העמיד גבינה בעור קיבה	אסור בקיבת נבילה כיון שהאיסור העמיד ומותר בדיעבד בכשירה מצד בב"ח שלא נוצר איסור		

חומצה קרמודית E120, שלאק, ג'לטין מאיסור

6. תולעת שני - הרב שואור זלמן רווח - חלק א עמ' פו

E120 - והקירמיז עשוי מפירות קטנים שבכל פרי יש מאה תולעים קטנים מלאים דם ולחוצים מאד ומייבשים הפירות הללו בשמש ושורים במים.

שלאק - ומקורו מחרק הלקה החי על עצים בצפון הודו וניזון משרף העצים החרק מפריש מגופו ריר שמתקשה מיד עם מגעו באויר

אין לחוש בזה כלל, וכמ"ש הרמ"א בהגה (סי' פז ס"י): "עור קיבה שנתייבש כעץ ואין בו שום לחלוהית בשר, מותר בחלב". ומ"ש הנודע ביהודה קמא (סי' כו) שזהו דוקא בעור קיבה של היתר, שלא חל עליה שם איסור כלל, משא"כ בעור קיבת נבלה וטרפה שחל עליה מקודם שם איסור. ע"ש. במחכ"ת אינו מחוור, שבמקור הדין בשבולי הלקט, הועתק במחזיק ברכה (סי' פז ס"ק לז), מבואר להדיא שגם בשל איסור דינא הכי. וכן העלה בשו"ת תפארת צבי (חיו"ד סי' עג), בדין תולעים אדומים שמיבישים אותם וצובעים בהם משקים, שהדבר מותר. והביא דברי הנודע ביהודה, ודחאם לנכון. ע"ש. וכ"כ המהר"ם בן חביב בשו"ת קול גדול (סי' סה). ע"ש. וכן מרן החיד"א בספר טוב עין (סי' יח אות זה) כתב, שכן העלה להתיר הגאון מהר"ש שלם, והסכים עמו הגאון מהר"א ישראל ז"ל. ע"ש. וכן הסכים הגר"ח פלאגי בגנוזי חיים (מע' ת אות י). וכ"כ בשו"ת מים חיים רפפורט (חיו"ד סי' כה) ובשו"ת עצי הלבנון (חיו"ד סי' מג - מד). ובשו"ת אחיעזר ח"ג (סי' לג אות ה). ובשו"ת יד יוסף (חיו"ד סי' לט). ובשו"ת הגאון ר"א גוטמאכר (חיו"ד סי' לב). ובשו"ת לב ים (חיו"ד סי' כו). ועוד. ובמקום אחר כתבנו עוד בזה. הילכך נ"ל להתיר בנ"ד לקנותו מן העכו"ם לכתחלה. ולית דין צריך בשש.

13. שו"ת מנחת יצחק חלק י סימן סה

והנה לפימ"ש כ"כב"ת אביו שליט"א דכל התשמיש של הגלעי"ז הוא רק להחזיק החזותא, ואופן עשיית הגלעי"ז נעשה ע"י צוקער וגואמא רבי"ק אבל אין לו קיום להחזיק בחזותא זו ימים רבים, ונותנים עליו המין שעללא"ק כדי שיחזיק יותר זמן כנ"ל, הרי הוא זה וזה גורם, ונוגע רק להחזיק החזותא כנ"ל, בזה יש לציין למש"כ במנחת יצחק (ח"ב סי' כ"ח אות י"ט) וז"ל שם: ואדבר עוד מעט במה שנוגע לענין חזותא, דהרי עבידא גם לחזותא כנ"ל, והרבה מחמירים גם בחזותא כדאייתא ברמ"א (סי' ק"ב סעי' א') ועי' מנחת כהן (ח"ג פ"ג), אבל כבר הכריע הפר"ח (חיו"ד שם) דבאיסור דרבנן חזותא לאו מילתא, ועי' מחצית השקל סי' תמ"ז שם, ועי' מנחת יעקב (כלל ס' סק"א וכלל ע"ד סק"ה), ומש"כ ע"ז בס' נחלת צבי (יור"ד סוס"י צ"ז), וביותר דכפי אמירת האומנים עושים עוד פעולות אחרות להשפות החזותא, שנותנים לתוכן צוקער מבושל וכיב"ז כנ"ל, וכבר כתב בס' נחלת צבי שם, ובפרמ"ג (מ"ז סי' ק') דהיכא דיש זוז"ג בחזותא לא גרע מדבר המעמיד דשרי, כנ"ל, וכל זה אם כנים דברי האומנים הנ"ל, כי בהשתנות המציאות ישתנה הדין, וכו' עכ"ל

בשר איסור שנהפך לעץ

14. פתחי תשובה יורה דעה סימן פז ס"ק כא

(כא) כעץ בעלמא. עבה"ט^א (בשם פמ"ג) ס"ק כ"ז דה"ה שאר מעיים כו' אבל בשר יבש כעץ אוסר... אמנם בתשובת תפארת צבי הנ"ל מבואר דלא כהפמ"ג אלא דגם בשר יבש אינו אוסר וגם מבואר דאף ע"י שריה מעל"ע נמי שרי וכן מבואר (בתשו' נו"ב"כ חיו"ד ריש סי' כ"ו) אלא שכ' שם דזה דוקא בבשר בחלב דכיון שנתייבש מקודם הבשר לא נשאר בו טעם לאיסור החלב ולא חל עליו שם בב"ח אבל בשר איסור לא נפקע ממנו שם איסור ע"י שנתייבש ע"ש וגם בזה חולק עליו בתשובת תפארת צבי שם ע"ש ועיין בש"ך^ב לקמן סי' קי"ד ס"ק כ"א בענין הכרכום שכתב דאף אם ימצא חוט בבשר יבש לית לן בה כמו בעור הקיבה ע"ש מבואר דלא כהפמ"ג וגם דלא כהנו"ב וכן מבואר (בתשובת שבו"י ח"ב סי' ע') אביאנו לקמן סי' קנ"ה סק"ה. ועיין בתשובת דת אש סי' י"ג:

15. שו"ת הר צבי יורה דעה סימן פג

המורם מכל הנ"ל, שאם האבק שנתייבש הוא נפסל מאכילת אדם בלבד, זה תלוי במחלוקת הפוסקים, להש"ך מותר, ולדעת הנודע ביהודה אסור, אולם אם הוא נפסל גם מאכילת כלב, לדברי הכל פקע ממנו שם האיסור אעפ"י שנפסל אחר שכבר חל עליו האיסור, כמבואר שם בנוב"י, עיין שם. ואבק זה אפשר דנפסל גם מאכילת כלב ושום בעל חי לא יאכלנו ופקע ממנו שם האיסור וא"כ אין לאיסור התערבות ואת זה צריך כת"ר לברר, אולי יעשה זה ע"י בקי באומנות החעמ"א/הכימיה/, או על ידי רופא מומחה שיהיה בקי לשער אם זה נפסל גם מאכילת כל בע"ח או לא.

נידונים נוספים

16. פתחי תשובה יורה דעה סימן פז ס"ק כא

- עשיה לכתחילה
- שריה לאחר יבוש

17. שו"ת יביע אומר חלק ז - יורה דעה סימן ז

ה) ואעיקרא נראה שכיון שאבקת האיסור עפרא בעלמא היא, ואינה ראויה לאכילה כלל, ובטרם שנתערבה בקפה, בטלה מתורת איסור,